

Ese de d'oue ori in septemana:

Joi-a si Dominec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu 6 fl. v. a.
 „ diuimetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 „ patrariu de anu 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu 9 fl. v. a.
 „ diuimetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALA.

961/1873. B.

Cerculariu.

Catra Protopresviterii din districtulu Consistoriului aradanu.

Coler'a epidemica, ce graséza astadi in diferite parti a le patriei, a luat u o dimensiune fórté mare si intre poporulu credintiosu alu eparchiei nóstre aradane.

Ca o cauza a laterei acestei epidemii se considera si marea temere si inspaimantare a poporului.

Acést'a impregiurare a datu Iurisdictionei comitatense a Aradului ansa la unele mesuri preservative facia de acestu reu: cum sunt.

Ca clopotele sè nu se traga dupa morti mai de multe ori in dí, de càtu un'a data la médiadi si

Ca asupra mortului sè nu se tiene slujbe si cuvintari lungu-duratórie, nici indatinatele priveghiari de nópte si pomeni.

Ca inse aceste mesuri, provocate de impregiurările triste in care ne aflamu, sè se póta aplicá cu succesulu doritu, e neincunjuratu de lipsa sucursulu organeloru bisericesci, si in prim'a linia a preotimei.

Aplicarea acestoru mesuri o aflamu de necesaria pentru totu districtulu acestui Consistoriu, pe unde a ajunsu inspaimantatóri'a calamitate.

Ce PTale spre strinsa acomodare, cu acea adaugere se face cunoscutu: ca atátu in persóna càtu si prin preotimea subalterna sè priveghiezi cu tóta tresvi'a asupra intereseloru sanitari ale intristatului poporu credintiosu, si sè aibi in vedere, cà fiinti'a preotiei mai virtosu se cuprinde intru a dá mangaerea sufletésca poporului si alu ajutorá cu tóta promtitudine mai multu atunci, candu lipsele si necasurile i sunt mai amenintatórie.

Aradu, 31 Iuliu 1873.

Procopiu Ivacicovicu m. p.

Episcopulu Aradului.

PARTE NEOFICIALA.

Predica ocasionala,

la inmormentarea unui june.

Muieru éta fiulu teu! Ioanu
c. XIX v. 26.

Aceste sunt cuvintele care Mantuitorulu lumii le au pronunciatu catra Mum'a sa candu a fostu restignitu pre cruce.

Veniti, intristatiloru ascultatori, se vedeti ce este omulu, si càtu este de pucina marirea lui pe pamentu. Luptámu dupa renume si fericire, ca prin lupta se ne castigámu pace sufletésca in acést'a lume, zadarnica e lupt'a nóstra „pentrucà totu trupulu este ca ierb'a si tóta marirea omului ca flórea ierbe; uscatu-s'a ierb'a si

flórea ei a caditu.” (I. Trim. soborn. I 23. 25.) dar totus déca voimu posibil'a pace sufletésca, atunci se ne întórcema privirile catra cersitoriulu, ce-si aduna nutrementu pe treptele casei ce s'a redicatu spre marirea Domnului: ce pace sufletésca se intinde peste faci'a lui sbuciumata de greutatile vietii; — ce frumóse radie de fericire infrumsetiédia behulu lui, candu-si redica rugatiunea sa catra tatalu cerescu; càtu de dulci sunt suferintiele lui candu elu prea bine scie si crede, cà acele-lu pregatescu pentru o alta vietia liniscita si blanda!

„Tóte sunt desiertatiune cele omenesci, càte nu remanu dupa mórté; nu remane bogati'a, nici caletoresce impreuna marirea, càci sosindu mórtéa, tóte acestea pieru.”

Dar óre de ce se stringe ceriulu cu gróza? De ce se intristéza florile de pe morminte? De ce se batu cu durere salciile pletóse, ca si cum s'ar cutremurá tóte profunditátile Creatiunei? De ce si pentruce? Pentru cà sbóra unu sufletu; pentru cà o flóre de prima-véra se palesce si móre; pentru cà unu june si-pléca fruntea catra mormentu si dice mumei sale: Femea éta fiulu teu!

Plecati genunchii ómeni carunti si juni! In genunchi voi, carii stringeti averi multe si nu ve indurati a scapá din mana macar unu cruceriu la cersitoriului de naintea bisericii, si pentru alte scopuri folositórie! In genunchi, voi, carii voiti a gramadí glori'a numai asupr'a capeteloru vóstre, si pre altii — egali cu voi — voiti sè-i prosterneti inainte-ve! Plecati toti genunchii, càci éta mórtéa cu viptim'a ei! Póte mane vine rondulu si la noi, fara se scimu la care!

Face-ti locu T. A. se tréca regele fiintieloru pamentesci! Regele lumii! Ce am disu? Regele lumii? Unu cadavru acoperitu de patru scanduri! Ba nu! Oper'a cea mai frumósa si mai perfecta a creatiunei! Inse totusi nu! Unu pumnu de tierinna infasiuratu intr'unu velu albu de panza. — Oh! mare si micu póte fi omulu pana e in vietia! Mare prin sufletu, virtute credintia, lumina, si inteligintia! Din contr'a, e micu lipsindu-i tóte aceste, si candu brum'a inghiatiata stá intinsa pe fruntea sa mórtá.

Oh! veniti mai aprópe T. A. se vedeti si se cunósce-ti ceea ce sunteti!!! Éta scól'a pentru totu omulu ce vine in lume, de ací trebue se invetiati, cà nimic'a nu remane dupa voi decátu *fapt'a cea buna* a reminiscintiei celei durerósa cà a-ti esistatu, si semnulu unui mormentu, inclinandu-si capetele de asupr'a lui din candu in candu câteva flori vescedite si uscate. —

Priviti T. A. la acestu cosciugu in care stau insirate nisce óse uscate atinse de séc'a mana a mortii: Vedeti acést'a fiintia carea pana eri erá ca si noi, séu póte cum sunt pucini dintre noi! Puneti man'a pe acést'a frunte palida se vedeti, cà mai multu nu gasiti urmele junotiei, care, pe candu erá in vietia — suridea cu mandria! Intrebati acesti ochi secati de lacrimile suferintiei, unde mai sunt acele schintei pline de farmecu, unde vorbirea atátu de sincera si placuta?! Nu se mai gascesc pe aceste buze albite de

brum'a mortii, amóre, amicétia si credintia, care rumenea buzele-i miscandé?! Puneti man'a pe acestu peptu uscatu, càci nu mai simtiti acea palpitatiune, acelu focu, ce inflamá onóre, probitaté, barbatia si patriotismu?! Nimic'a din tóte acestea! Abia plecara càti-va amici buni, ce avura fericirea de ai mai audí vocea lui tremuranda; abia le mai strinsa man'a inca odata si indata apèrù mórtea rece cu ochii sei sangerosi, cu buzele-i inegríte de suspinuri, si junéti'a se incovià, ochiulu se stinse, fruntea se palí, buzele-i se uscara, si peptulu tacù ca si negrulu mormentu! Dinsulu se stinsa ca lamp'a candu se gata, perí ca unu visu, si lasà in urm'a lui unu siru de tierina, ca suvenire durerósa celor'a ce l'au cunoscutu si iubitu.

Dupa tóte acestea T. A. se ne întorcemu acum'a la viéti'a cadavrului de faci'a.

Elu erá unu june studinte Peste capulu seu abia trecura anii primaverii, intru adeveru pucini pentru unu june de buna sperantia ca si dinsulu.

Elu studià si absolví cu succesulu' de eminintia sciintiele gimnasiale din orasiulu B. de aici fidelu dorintiei parintiloru sei se apucà de a studiá filosofi'a, si tocmai candu erá gat'a de a reversá la poporulu seu comór'a cuprinsului seu sufletescu, si astadi candu erá se-si iee aventulu pe calea propasirei, fù strivitu la pasulu celu dintaiu de crud'a mana a mortii in bratiile pré iubitorulu sei parenti.

Sciindu elu cà invetiatur'a, nu se dobandesce numai prin scóla — carea ni aréta numai calea catra tesaurulu sciintiei — dar si printr'unu continuu studiu particulariu, prin care apoi si escela intre toti colegii lui. Elu sciá, cà invetiatur'a si sciinti'a este ornamentulu junimei, la care poporulu nostru si atientesce tóte sperantiele sale, ca si la unu scutu protegiatoriu. Conduit'a lui erá exemplara; nu se supèrá de indiferinti'a unoru confrati ai sei. Elu sciá a ratiociná cu maturitate si seriositate, iubea cu sinceritate pe amicii sei; dinsulu erá de unu caracteru nepetatu si firmu; inse crud'a mórte aceste tóte le lasà la o parte si-lu rapí din braciile desolatiloru sei parinti, consangeni si amici. „Omulu ca iérb'a dilele lui ca flórea campului.“

O, umbra iubita! stài pucintelu si privesce lacrimelè parintiloru, consangeniloru si amiciloru tei, indura-te de aceste lacrimè, si-i consola cu unu dulce surisu! Tu esti fericitu! . . . fericitu, càci ti-ai scuturatu tierin'a, dorintiele, durerea si suferintiele omului! Dar, ai fi ferice intre fericitii acelei'a lumii, déca nu ti-ai fi lasatu in mediloculu acestui torentu de dureri, numitu lume, o parte din sufletulu teu! . . . Parintii tei, cari ti-au primitu ultimulu suspinu! Ei te-a sustienulu in lupt'a durerósa a omului! Ei te-a consolatu si ti-a stersu sudórea cea rece de pe fruntea ta acum vescedita. Grozava si durerósa sórte! Oh, sórte fii tu acum stéu'a conducátoria a viétiiloru, suride-le in tristele nopti desperate si li insaninéza viéti'a loru cea posomorita.

Oh, clopotele gemu! unu floru stringe tóte inimile; o lacrima sierpuesce pe fiecare géna! Este timpulu se te lasamu! Pamentulu si reclama tierin'a, si negrulu mormentu unu cadavru! Adio, sermana flóre de prima-véra, care vestedisi pré de timpuriu! Adio, amicul si fratele nostru!

Ultim'a nóstra sarutare se-ti conserve suvenirea càtu va mai fi o inima in noi.

Dati-i ultim'a sarutare, amici si confrati ai lui, càci preste pucinu va cadea pétr'a, care va inchide in veci aceste scumpe remasitie! Ultima sarutare, sermani parinti, pe acésta frunte inghiatiata.

Ultimu adio, scumpii lui amici! càci din acestu momentu i remane la voi pre pamentu numai o trista suvenire cà a esistatu!

Locu, o, ómeni! Unu june trece ca sè intre in eternulu seu locasiu!

Lasati se pice o lacrima durerósa pe corpulu pré iubitorulu june . . . ce se pogóra in eternitate, sustienutu pe braciile amórei si amicitiei!

Lasati-lu se dórma somnulu mortii, si dupa datin'a strabuniloru nostri, cu inima doiósa, sè-i aruncamu pe mormentu o mana de tierina, rostindu-i ultimulu cuventu crestinescu: *Repausa in pace lastaru vesceditu alu urbei eterne!*

Oh, Ddieule atotuputinte! primesce-lu in imperati'a ta, si-lu asiédia in cét'a angeriloru. Aminu!

I. V. Bogdanu,
teologu absolutu.

Meziesiu, 18. Iuliu 1873.

In diu'a de 17. Iuliu st. v. a. c. ne simtiramu fórte fericiti, cà Msa Domnulu Mironu Romanu, Archimandritu si vicariu episcopescu din Oradea mare, avù bunatate a se presentá in comun'a nóstra Meziesiu, adeca: in loculu nascerii, in midiloculu rudeniloru, unde cu nespusa bucuria fù bineventatu si primitu precum de rudenii asia si din partea intregului poporu.

Msa fù insocitu de D. Petru Suci, referintele senatului scolariu din Orade din preuna si Domnisiór'a Mari'a Romanu nepót'a Msale, insocita de Domnisiórele crescatórie.

Multu a contribuitu la insemnatatea dilei si impregiurarea, cà la prandiulu ce s'a gatitu la cas'a unuia dintre fratii Dlu Archimandritu Daniilu Romanu, au participatu si D. deputatu dietalu alu Beiusiului Parteniu Cosm'a, D. Protopopu Georgiu Vasilevleiu, Dlu Ioanu Slaviciu cunoscutulu nostru teneru literatu si altii. Se intielege cà in decursulu prandiului nici arom'a toasturiloru n'a lipsitu.

Catra finirea prandiului ajunse intrég'a banda musicala din Beiusiu, care incependu melodiele natiunali romanesci, redicà si mai tare simtiurile de veselie nu numai in inim'a fiesce-caruia óspe, dar si in a multimei ce doré cu nerebdare sè véda pre Dlu Archimandritu si vicariu la vétr'a strabuna cu o suita atátu de alésa.

Ce se atinge cu deosebire de poporulu din comun'a nóstra, precum si din cele de prin pregiuru, care audise de venirea Msale: veseli'a si bucuri'a acestuia nu se póte descrie; càci ori care dintre poporeni si crestinii nostri, audindu mangaitórele cuvinte ale Msale, mai multu s'au indulcitu decâtu de miere si faguru, toti strigandu din preuna cu noi, ca Dumnedieu sè-lu traiésca intru multi ani fericiti. Oh, de aru fi toti inteligintii nostri natiunali cu asemenea simtiu si alipire facia de vetrele parintesci si de poporulu din a carui sinu au esitu! Fie Dlu Vicariu si Archimandritu asigurat, cà poporulu nostru tiene in minte pe adeveratii sei fii!

Georgie Stefanu,
Invetiatoriu in Meziesiu.

Tocu, 18/30. Iuniu 1873.

Stimate Domnule!

Diu'a de eri a fostu pentru noi, comunele Tocu, Ilteu si Seliste o di fórte interesanta, si de bucuria, in carea pe langa o lupta energica a braviloru nostri Antisti, si reprezentanti comunali, carii din tóte poterile cu noi preotii si invetiatorii dinpreuna lucrandu pentru ajungerea scopului nostru maretiu — facia de contrarii nostri, de si putieni, insa cumpliti dusmani ai Romanismului — locuitori in Ilteu, pe carii, pana eri, nu avuramu norocirea de a-i cunosceatátu de bine. — Ne succésa dicu, a alege unu notariu romanu, ce nu mai avuramu norocire, de candu s'a dusu dela noi bravulu notariu Ionu Moldovanu, de presinte secretariulu Consistoriului nostru din Aradu.

Desi camu tardiu, totusi alegerea Vi-o comunicu:

Eri adeca in 29. Iuniu st. n. la 9 óre nainte de médiadi Domnulu Proto-jude venindu in comun'a stationala Ilteu, pe care terminu, amu fostu toti Representantii de facia; cam intardiandu reprezentanti'a comunala din Seliste, amu fostu in asteptare pana a sositu si numit'a reprezentantia, candu apoi fiindu toti intruniti, Domnulu Jude-pretorialu ni descoperí scopulu adunarii de facia prin o cuventare scurta, in carea aretandu-ne, cà pentru postulu de notariu in statiunea Ilteu nu s'a aflatu alti recurenti fara numai DD. Ionu Nesly si Ionu Ardelénu, dintre carii pe celu d'antaiu, recomandandu-ni-lu Domnulu jude ca pre unulu,

carele în necesitate de substituitu, a facutu bine de a primitu pe sine greu'a sarcina a lucrarilor restante, si negligate de antecesore; pe alu doilea, adeca pe D. Ardelénu inca ni l'a recomendatu D. jude, dupa cum a méritatu inse totusi, fiindu-cà D. Ardelénu are postu, ni se dicea sub rosa, ca sè fimu pentru Nesly. — La provocarea antaia: de avemu voi'a se remana Nesly, pentru meritele lui amintite? etc. in data ft gata D. Borsos, fiindu de facia si Morinu proprietariulu dominalu din Ilteu cu directorale seu, de-si ei nu sciu nici unguresce, nici romanesce, — dicandu cu voce inalta, cumca altu notariu nu-li trebuie, numai pe Nesly, firesce si in numele Dlui de pamentu a disu acést'a; atunci intrég'a reprezentantia reflectà: cà *dorescu si poftescu cu totu dreptulu a avé in statiunea loru, unu notariu romanu*, si déca D. Ardelénu pe langa natiunalitatea curata romana posiede tôte calitatile de notariu cualificatu, suntemu pentru Domni'a sa. Atunci D. jude, provocà intrég'a reprezentantia, cà care e pentru D. Ardelénu, sè redice man'a in susu, dintr'odata fusera toti reprezentantii cu nanile in susu, afara de Morinu proprietariulu, directorele seu, Borsos, Sinesie Cociuba din Seliste, si Pop'a Alecsie de acolo, si asia sè pofiti votizare, carea a cursu in ordulu celu mai bunu; si unde D. Nesly a capatatu 5 voturi, ér' D. Ardelénu 34; despre care luandu-se protocolu, Domnulu jude, dupa tôte întrebà „*de are cineva ceva, in contr'a acestii alegeri?*“ La care indata se sculà proprietariulu Morinu, si — firesce invitatu, si doctrinatu de Borsos — in limb'a germana, dise cà ei voru protestà, de óra-ce alegerea e ilegala, fiinducà preotulu, si invetiatoriulu cu antisti'a din Ilteu, au manatu séu chiamatu, pe reprezentanti la biserica, si dupa servitiu — dicu ei — amu mersu in scóla, unde eu si invetiatorulu, i-amu sfatuitu pentru a-si alege notariu romanu;*) apoi mai sculandu-se si Borsos dicandu: cà popii sè-si castige de biserica, sè nu se amestece in nimicu, invetiatorii asisderea sè-si castige de scóla, càci de nu aru fi popi si dascali, ar fi mai bine; **) dar' bravulu poporu fórte curagiosu li respunde: „*vedi bine, pentru cà numai in popii, si in invetiatorii nostri, ve mai impedecati, si déca acestia nu aru mai fi, mai usioru a-ti veni la tient'a Domnialoru vóstre.*“ — — Cu adeveratu eu Dumineca m'am sculatu camu diminétia, si am mersu la biserica, fiindu si eu, si invetiatoriulu Vasiliu virilisti; unde amu sciutu cà avemu sè fimu pe 9 óre la alegere; amu finitu s. liturgia apoi ne-amu adunatu càti-va' la scóla, dintre Representantii din Tocu si Ilteu, si ne-amu întielesu, ce e dreptu, ca sè fimu cu totii pentru notariulu romanu — de aici a dedusu D. Morin proprietariulu, candu s'a sculatu asupra mea, cà „*am manatu poporulu la biserica; apoi Borsos dicea, cà l'am dusu la scóla, si l'amu doctrinatu!*“ Carora, m'amu sculatu, si li-am respunsu: cà *unde sè-lu mânu, si sè-lu ducu pe poporu? Au dóra la virtú?* Mai respundiendu-le si poporulu, adeca reprezentantii: cà acumu cunoscu pentru ce stau ei, adeca DD. Morin, Borsosu, si sotii Domnialoru, pentru Domnulu Nesly, fiindu cà si-l'au fostu alesu de omulu Domnialoru, adeca mana de ajutoriu intru tôte, dupa ce va fi fostu asiediendu-se bine pe scaunu, si carele de biserica si scóla nóstra de siguru nu multu s' ar fi interesatu, precum vedemu cà adi la cei mai multi nu li pasa, ma ni sunt tocmái contrari.

Votisarea s'a finitu, protocolulu s'a subscrisu de noi de toti, si Domnulu jude cercualu a respicatu, cà Domnulu Ardelénu, ca celu ce are maioritaea voturilor, se prochiama de notariu, inse nu póte depune juramentulu pana nu va fi intaritu prin comitatu, si se va vedé de protestu; si asia ne-amu dusu fiescerea la ale sale; totusi Domnulu jude cercualu, in mergerea catra casa, candu au fostu pe langa scóla, chiamandu pe D. Ardelénu in drumu, i dise, cà dupa prandiu, sè mérga la cas'a comunala, ca sè i-se predee cancelari'a in séma; ér' Nesly au parasitu Ilteulu mai nainte.

Acést'a e alegerea de notariu in Ilteu Stimatè Domnule! Bucuri'a poporului e mare, fiindu cà s'a mai treditu elu bietulu

*) Vedeti Dloru Preoti si Invetiatoriu din opidulu Paulislu, de faceati si DVóstra astfelu: póte cà nu a-ti avé cainti'a cea amara de astadi Căei Romanulu sè fia ori-cātu de mare neamicu personalu, s'ar fi sfitu a ve bagá la reulu, in care adi gemeti. Red.

**) Firesce, cà mai bine ar fi de lupi déca aru lipsi canii de langa turma; si astutulu de Filipu regele Macedoniei, a conditionatu pacea cu Atenienii dela delaturarea caniloru (intielegendu pre Demostene si ceialalti invetiatori ai poporului.)

Preotii si Invetiatorii in biserica si scóla au dreptulu eschisivu, unde DDloru Borsos, Morin etc etc nu li este iertatu a face prevaricatiuni, eliaru precum nici poporulu in padurele loru, — ér' in afacerile comunali li compete dreptulu ca si ori-caruia cetatiénu alu statului, ma tocmái au detorinti'a ca inteligenti si in aceste afaceri a premerge cu esemplulu, si afara de staulu cu atáta mai virtosu a priveghiá, càci aci pandescu lupii dupa nevinovatele oi.

Red.

din retacirea si intunereculu in care l'au aruncatu dusmanii nostri; — inse pe câtu e bucuri'a nóstra de mare la toti, pe atáta, séu mai multu, si mai mare e silinti'a acelor'a de a-si încordá tôte poterile catra propusulu loru; dara noi sperandu in Ddieu, in cunoscinti'a nóstra cea curata, in portarea cea sublima si perfecta, carea trebuie se caracteriseze pe unu fiu nascutu din Marit'a vitia a inveci ne seuitatoru Romani de canduva! din carea e si Domnulu Ardelénu, care facandu, nu ne vomu insielá in propusulu nostru; ér' de alu loru ne vá aপর Ddieulu indurariloru, care a aperatu natiunea nóstra de atatea pericle din timpii trecuti.

Dara mai avendu inca sperantia si in patronisarea barbatiloru nostri nationali, bine meritati, si a celoru ruditi cu Domnulu Ardelénu, ca prin povatiuirea, svatuirea Domniei sale catra totu ce e bunu, folositoriu si inaintatoriu bisericii, scólei, si tare apesatului si seracului poporului nostru, coalucrandu si noi cu modestele nóstre putintie, vomu ajunge barem in câtuva a fi mai mangaiati in amarele catusie a sortii ce ne apasa.

La conclucarea acést'a de alegere, avemu se multiemimu cu de osebire judelui din Tocu si din Ilteu, cari, ca nisce fii cre-dintiosi bisericii si natiunei, ne sciura spriginí intru tôte.

Déca se va fi primitu protestulu contrariloru nostri, de voru fi protestatu acei 4 individi, 5 cu parintele Cociuba, care inse dice ca numai in facia a votisatu, dara nu voiesce a sci de votulu lui N. in fapta, pote fi ori ce, dara vedu ca Selistenii reprezentanti, afara de popa, si Alecsie Pop'a toti au datu votulu Dnului Ardelénu; dicu déca se va fi datu, si primitu protestulu, scimu cà se va nimici alegerea, carea ar fi o faradelege ne mai audita, facia cu sant'a dreptate! — Noi si atunci nu vomu perde curagiulu de nou a ne luptá. *)

Stimatoriulu

Manasiu Neiculescu,
preotu.

CONVOCARE.

In consecinti'a insarcinarii primite din partea conferintiei nóstre din anulu trecut, subsemnatulu mi i-au voia, a conchiémá pe toti invetiatorii romani gr: or: din tractulu protopresbiterale ale Chisineului la consularile fratiesci de tótna; cari conforma conclusului conferintiei din anulu trecut de sub Nr. 12872 — voru avé locu in Chisineu la 8:20 Augustu a. c. si dilele urmátóre.

Candu vinu cu placere a satisfacè acestui angagementu alu meu, me nutresce cea mai viua sperare, cà iubiti mei confrati, patrungi fiindu de sublimitatea ideei de asociare si cualificatiunei de sine, carea este adi talismanulu tuturoru corporatiuniloru si claseloru omenimei: voru evitá ori-ce pedece, ori-ce obstacle li s'aru opune intru a partecipá la consvaturile aceste nu de puciuu interesu pentru lastarii cruduti ai dulcei nóstre natiuni.

Socodoru la ^{23 Iuliu} 1873.
4 Aug:Ionu Savonescu m. p.
docinte si pres. conf. invetia. din tract.
Chisineului.

VARIETATI.

++ Receptu contr'a colerei. Dr. Revillont marturisesce, cà celoru ce patimescu de diarhoea, li folosescè padi'a spre mancare si beutura mai multu decâtu tóta medicin'a din apoteca. Beuturile recoritórie sunt stricatiose, deci omulu sè se feréca a bé multu, ori-cātu de setosu sè fie. Vinulu rosu, inse nu batrinu ci mai multu nou si acriu e mai corespundietoriu; trebuie mestecatu cu apa ferbinte si alu bé pe câtu se póte de caldu. Candu scursorile sunt mari, e bine a mancá óue moi ferte numai cam de jumetate; inse fara sare si pâne, càci si altcum ele sunt fórte nutritórie si morbosulu cu doue séu trei se satura. Dr. Revillont a esperiatu cà cu acestu metodu de o parte se sistéza scursórea, ér' de alta parte candu e reulu mai mare si se întrebuintiéza medicina, — contribue multu si la efectulu acesteia.

* *Tribun'a medicala* anuncia descoperirea unei noi parasite (animalcula ce traesce in corpulu altui animalu) umane, totu asia de pernicioasa ca si *Trihina*.

Mai multe specimene de acestu *hematozoriu* de omu au fostu presintate societatei patologice din Londra de catre Domnulu Y. William Jenner.

*) Aveti tóta increderea in zelosulu Proto-jude, G. Haic'a, carele cu enoscutu-i tactu va sci procede si facia de protestu. Red.

Acésta parasita, de o marime microscopica, multu mai mica de câtu *trihina*, pare a fi, dupa spus'a doctorului Lewis, adeverat'a causa a chyluriei si póte chiaru a unoru fenomene inca ne-esplicate, ce se observu la unu óre care numeru de morburi tropicale.

Doctorulu Lewis a observatu pentru prim'a óra acésta parasita in sangele unui diareticu (patimasu de diarea) indigenu. Elu ii gasesce o mare analogia cu un nou vermsiu ce a studiatu in urinele chilulóse.

Doctorulu Lewis crede cà sangele unui omu póte se contie pana la 140,000 de aceste parasite. Ele se gasescu in tóte partile sistemului circulatoru, in urine, in lacremi. Ele se potu prasi luni si ani intregi fara a aduce vre-o turburare in organismu, dar, la unu momentu datu, ele produc, astupandu vinisioérelé, accidente grave si chiaru mórtéa.

† **Iosifu Papp-Szilágyi de Illésfalva**, Episcopu diecesanu gr. cat. de Oradea-Mare, Asistinté la Tronulu-Papalu, Doctoru in SS. Teologia, Consiliariu alu Maiestátii Sale Apostolice Cesare-Regesci si Cavaleriu alu Stralucitului Ordu Franciscu-Iosifu I. scl. in urmarea unui morbu indelungatu si dupa primirea devota a SS. Sacraminte ale moribundiloru si-a datu sufletulu in manele Creatorelui, in 5. augustu a. c. la 8^{3/4} óre antemeridiane, in anulu 61 alu vietiei si 11-le alu guvernárii Diecesei concrediute grigii sale archieresci.

Remasitiile pamentesci ale acestui mortu mare encomiatu atátu pentru zelulu seu apostolicu, câtu si pentru iubirea-i de patria, carele a fostu totudeun'a angerulu paditoriu alu crediniosiloru sei, dupa sierf'a propitiatória aretata Creatoriului astadi 9. aug., la 7 óre dem. la 9 óre se transportara solenu in baserica Catedrala, de unde apoi se asediara spre repausu, dupa ritulu basericeii greco-catolice, in cript'a contingua.

I dicemu din totu sufletulu si din tóta inim'a: *Sè-i fia tie-rin'a usióra si memori'a eterna!*

□ (**Spre scire Dloru preoti.**) La dlu Stefanu Gyulai, tipografu in Aradu, se afla de vindiare: *E s t r a s u l u* botezatoriloru, reposatoriloru si cununatoriloru, precumu si tóte celelalte protocóle si tiparitari, care sunt de lipsa preotiloru nostri.

Post'a Redactiunei.

Dlui G. C. in B. Preabucurosu; pre I. L. l'am indusu la Nr. 284.

Dlui P. T. in T. mare. Fól'a o capeti precum ai doritu.

Dlui D. S. in G. avemu tóta increderea catra Domnulu respectivu, inse nu ni facemu lucru cu a 3-a persóna.

CONCURSU.

Pentru definitiv'a deplinire a parochiei vacante din Faz. Varsiandu, (Comitat. Aradului, protopresbit. Chisineului) cu acést'a se deschide concursu, cu terminu de alegere pe 15. augustu st. v. a. c.

Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamntu estravilanu, biru si stólele indatinate, dela 160. de case.

Dela recurrenti, déca acei'a voru fi preoti hierotoniti, se pot-tesce: testimoniu despre absolvirea celu putienu aloru 5 clase gimnasiali, a teologiei, si conduit'a de pana acumu; — iara dela clerici, despre absolvirea aloru 8 classe gimnasiali, a teologiei, testimoniu de cualificatiune si estrasu de botezu, — care adresate catra Comitétulu parochialu din Faz. Varsiandu, pana in 12. augustu st. v. voru avé ale substerne la subscrisulu in Chitighazu (Kétegyháza).

Chitighazu 19. Iuliu 1873.

din incredintiarea Comitétului parochialu, **Petru Chirilescu**, protop, Chisineului.

Concursu.

Pentru postulu de invetiatoriu romanu gr. or. devenitu vacantu in comun'a Ohaba-Serbésc'a, prtpiatulu Lipov'a, inspectoratulu Zabaltiu, se escrie concursu, cu terminulu poia in ^{31/19} Augustu 1873., in care di va fi si alegerea; emolumintele sunt:

1) bani gata 84 fl. v. a.	6) 8 orgii lemne,
2) 20 meti grau,	7) 4 jugere pamentu,
3) 20 „ curudiu,	8) ^{1/2} „ gradina,
4) 100 lb. lardu,	9) quartiru naturalu,
5) 15 lb. lumini,	10) 50 lb. sare.

Zabaltiu, in 23. Iuliu, 1873: vechiu.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu scolaru: **Demetriu Jucu.**

Concursu.

La protopresviterulu Oradanu, in parochia protopresviterala Oradea-mare, prin decisulu consistorialu de sub nr. 497. B. 1872. incuvintiiandu-se aplicarea unui capelanu provisoriu, — pentru deplinirea acestui postu se escrie concursu pe langa urmatóriele emolumente:

a) Cortelu liberu,
b) Veniturile stolari dela functiunile preotiesci ce le va implini densulu.

c) Salariu anuale 200 fl. v. a.

d) La devenirea parochiei protopresviterali in vacantia, capelanulu provisoriu, cu abatere dela beneficiulu susatinsu, se va restringe la a trei'a parte din tóte beneficiile legate de parochia protopresviterala; cu acést'a va poté remané in postulu seu capelanulu inca trei ani, sub care tempu inse, va trebui sè se ingrigésca de alta aplicare.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati a-si tramite recursurile adresate comitetului parochialu din Oradea-mare, si provideute cu documente fide demne despre cualificatiune si portare morala, — la protopresviterulu concerninte Oradanu D. Simeonu Bic'a, pana in ^{24/12} Augustu a. c. càci atunci se va tiené alegerea.

Orade, 3. Augustu, 1873. st. n.

Comitetulu parochialu gr. or.

Cu invoirea mea: **Simeonu Bic'a**, protopopulu Oradii-mari.

Concursu.

Prin decisulu consistoriale de Nr. 12 Iuliu 1873 Nr. ^{872/215} scol. anulendu-se alegerea de invetiatoriu de I. clas'a din Belintiu-protopresviteratulu Hasiasiului, comitatulu Timisiorii, intempata in 22 Aprile a. c. st. v. prin acést'a se deschide concursu nou pana la 19 Augustu a. c. st. v. pentru acést'a statiune, in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt pentru clas'a 1. 450 fl. v. a. unu jugeru de pamentu aretoriu, ^{1/2} jugeru de gradina pentru legumi, 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt indrumati a-si trimitte recoursele sale, adresate respectivului comitetu parochialu, si a le substerne de a dreptulu Dlui inspectoru scolarin Georgiu Petroviciu in Budintiu, alaturendu documintele cà au absolutu preparandi'a cu succesu hunu, si cà au depusu esamenulu de cualificatiune: si sunt pofiti toti aceia, care vor avé voi'a a primí acestu postu, a se intatisá in vre o Duminica séu serbatóre la sant'a bisericu, ca sè fie cunoscuti poporului.

Belintiu 27 Iuliu 1873

Comitetulu parochialu in contielegere cu mine **Georgiu Petroviciu**. insp. scol.

Concursu.

Se deschide Concursu:

1.) La vacant'a parochia din Chisirigdu. Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu, dela 128 de casi câte o vica de bucate, stólele indatinate si cortelu liberu. Alegerea va fi in 15. Augustu c. vechiu. Datu in Chisirigdu, in 15. Iuliu 1873. — *Comitetulu parochialu.*

2.) La vacant'a parochia in Sumugiu, se deschide concursu; emolumintele sunt: un'a sesiuna de pamentu, birulu dela 140 de casi, stólele indatinate si cortelu liberu. Alegerea va fi in 19. Augustu c. vechiu. Datu in Sumugiu in 20. Iuliu 1873. — *Comitetulu parochialu.*

3.) La vacant'a parochia din Chieriu, se escrie concursu; emolumintele sunt un'a sesiune de pamentu, dela 82 de casi birulu o vica de bucate, stólele indatinate, cortelu liberu. Alegerea va fi in 26. Augustu a. c. c. v. Datu in Chieriu, in 22. Iuliu 1873. — *Comitetulu parochialu.*

Doritorii recurrenti suntu avisati a-si tramite recursurile sale instruite cu documinte in intielesulu Statutului Organicu, sub adres'a comitetului parochialu, protopresviterului Oradii-mari Simeonu Bic'a, in Oradea-Mare.

Datu in Oradea-Mare, 24. Iuliu 1873. c. v.

In concursuri s'a desfipta terminulu alegerii cu invoirea mea:

Simeonu Bic'a, protopresv. Oradii-Mari.